

Zöld-e a gáz és a nukleáris energia?

Dr. Navracsics Tibor

Február másodikán fogadta el az Európai Bizottság a sok vitát megért, úgynevezett taxonómia rendelet kiegészítő jogi aktusának tervezetét. A dokumentum azokat a gazdasági tevékenységi köröket sorolja fel, amelyek a zöld átállás jegyében a fenntarthatóságot szolgálónak minősülnek. A vita jelenlegi állása szerint a Magyarországot is magáénak tudó, Franciaország által vezetett országcsoport áll nyerésre, ám könnyen lehet, hogy a küzdelemnek még nincs vége.

2020. július 12-én lépett hatályba az úgynevezett [taxonómia rendelet](#), amely felhatalmazta az Európai Bizottságot, hogy a zöld átállás jegyében egy kiegészítő jogi aktus keretében felsorolásszerűen határozza meg azon energiaforrásokkal kapcsolatos tevékenységek listáját, amelyet fenntarthatónak és ily módon támogatandónak minősítenek. A fenntarthatóvá válás szempontjából fontos, hogy az adott konkrét gazdasági vagy befektetési tevékenység a rendeletben kiemelt hat célkitűzés valamelyikét szolgálja, így az éghajlatváltozás mérséklése, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a vízi és tengeri erőforrások fenntartható használata és védelme, a körforgásos gazdaságra való átállás, szennyezés megelőzése és csökkentése, biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása mint célkitűzések szolgálatában kell állnia.

A rendelet által adott felhatalmazás jegyében a Bizottság több mint egy éves előkészítő munkával próbálta pontosan meghatározni, hogy mely energiaforrások, illetve az ezekkel kapcsolatos gazdasági tevékenységek minősülhetnek fenntarthatónak. A munka eredményeként 2021 decemberére elkészültek az első tervezetek, amelyek a fenntarthatónak minősített tevékenységeket és energiákat tartalmazta.

A lista tartalma az első perctől kezdve komoly vitákat robbantott ki. Franciaország és Németország kezdettől fogva más álláspontot vallott a nukleáris energia fenntarthatósága tekintetében. A németek élesen elutasították annak lehetőségét, hogy a jövőben újabb atomerőművel épüljenek, sőt, ezek még a zöld átállás jegyében fenntarthatónak minősüljenek. Velük szemben a franciák nemcsak meg voltak győződve a nukleáris energia fenntarthatóságáról, de ambiciózus befektetési programot is [jelentettek be](#), amivel tovább kívánták bővíteni országuk nukleáris kapacitását.

A viták során gyorsan [megszerveződött](#) a két tábor is. Az egyik, a nukleáris energia oldalán álló országok csoportját Franciaország vezetésével többek között Lengyelország és Magyarország is alkotta, míg az ellenzék táborát Németország

vezetésével elsősorban Ausztria és az észak-európai országok jelentették, valamint Luxemburg. Az éleződő konfliktus fokozott óvatosságra intette az Európai Bizottságot is. Így aztán - meglehetősen szokatlan módon -, talán abban bízva, hogy az országok vezetői a szilveszteri hangulatban engedékenyebbek lesznek a javaslat iránt, a tavalyi év utolsó napjának délutánján küldte ki a tagállamoknak a végső tervezetét.

Ha az volt a szándék, hogy az időzítéssel elejét vegyék a további keserű vitáknak, akkor nyugodtan mondhatjuk, hogy a Bizottság ezen vágya nem teljesült. A véglegesnek szánt tervezet nemcsak a nukleáris energiával, de a gázzal kapcsolatos beruházásoknál is ideiglenes mentességet kíván adni, és fenntarthatónak minősíteni az ilyen típusú beruházásokat. A szilveszteri lista így már nem csupán a tagállamok, de egyes politikai pártok kritikáját is kiváltotta. Az Európai Parlamentben működő Zöldek frakciója már az új év első napján [jelezte](#), hogy számára elfogadhatatlan a Bizottság legújabb javaslata, és ragaszkodik hozzá, hogy a gázzal és a nukleáris energiával kapcsolatos beruházási tevékenységek kerüljenek le a fenntartható tevékenységek listájáról.

Az új tervezettel kapcsolatos tárgyalások során azonban a gáz hasznosításának kérdése új törésvonalakat keletkeztetett a nukleáris energiát és a gázt elutasító országok csoportján belül. Míg a táborban abban mindenki egyetértett, hogy a nukleáris energia nem környezetbarát, és az ennek hasznosításával kapcsolatos beruházási tevékenységek nem tekinthetők a fenntarthatóság célját szolgálónak, a gáz energia hasznosításával kapcsolatban már megoszlottak a vélemények.

A Bizottság ugyanis azzal indokolta a gázenergia hasznosításával kapcsolatos beruházások fenntarthatóvá minősítését, hogy azzal a sokkal szennyezőbb szénelapú energiatermelést váltanák ki, azaz zöldítenének az energiafelhasználáson, még ha csak korlátozott mértékben is. Hangsúlyozva az intézkedés ideiglenességét, Németország hajlik az Európai Bizottság érveinek elfogadására. Ausztria vezetésével azonban a korábbi költségvetési vitákban már gyakran együtt, „takarékos négyek” néven fellépő országcsoport - Ausztria, Dánia, Hollandia és Svédország - nem tette engedékenyebbé álláspontját.

Ausztria már a korábbi tárgyalási fordulók során is perrel [fenyegette meg](#) az Európai Bizottságot abban az esetben, ha fenntarthatónak minősíti a nukleáris energia hasznosításával kapcsolatos tevékenységeket. Most pedig a javaslat február másodikai bizottsági tárgyalása előtt a négy ország levélben fordult az Európai Bizottsághoz, és továbbra is [követeli](#), hogy a gázenergia hasznosításával kapcsolatos beruházási tevékenységek ne minősüljenek fenntarthatónak.

A Bizottság [döntése](#) végül a prognózisoknak megfelelően alakult. Az elfogadott jogszabály a gáz és a nukleáris energia számára is lehetővé teszi, hogy fenntarthatónak minősüljön, amennyiben hozzájárul a klímasemlegesség eléréséhez. Ugyanakkor a mostani szöveg még korántsem jelenti a környezetbarát energiaforrások meghatározásával kapcsolatos vita végét. Az elfogadott szöveg ugyanis a Tanács és az Európai Parlament elé kerül. A jogi aktus elfogadásához a Tanácsban a tagállamok legalább 72 százalékának - azaz húsz államnak - a jóváhagyása szükséges, amely az Európai Unió népességének legalább 65 százalékát képviseli, míg az Európai Parlamentben abszolút többség - azaz legalább 353 képviselő támogatása - szükséges.

2022.02.24.